

Brudstykker anmeldes

Lektøruddtalelse til bibliotekerne:

“Peter Johansen kan sit stof til fingerspidserne, og han har her formået at gøre samfundslitteratur til en ægte pageturner med sine evne til at bringe de små historier frem i den store fortælling om Indien.

For alle, der har en interesse i landets samfund og historie – uanset om man er backpacker, forsker, hippie, rejsende, forretningsmand, studerende, romantiker, globalist eller politiker.

En fremragende artager efter “Indien – verdens næste stormagt” fra 2010, ikke mindst fordi den behandler de store politiske omvæltninger, der skete omkring valgt i 2014.”

Se hele udtalelsen her:

[Lektøruddtalelse](#)

Anmeldelse i **Politiken** 29. oktober 2017:

[Download](#)

Messenger of God

I dag blev Indiens mest flamboyante guru, Gurmeet Ram Rahim Singh, idømt 20 års fængsel for voldtægt. Indisk politi står klar ved barrikaderne, og med god grund. Da Singh for tre dage

siden blev kendt skyldig i voldtægt drog hans disciple hærgende gennem Punjab og Haryana. Hvad kæmper de for, og hvorfor?

Hvis man har en svaghed for dårlige indiske film og perfide anmeldelser er MSG (Messenger of God) 1, 2, 3 & 4 et godt sted at starte. Alle fire film er instrueret af guru Rahim Singh, der også har skrevet manus og musik og indtager hovedrollen som episk helt. Som en indisk anmelder skrev, er det ikke kun "øjnene, men også ørerne, der bløder...". I den fjerde MSG-film, The Warrior-Lion Heart 2, står gurun anført 42 gange i rulleteksten, ansvarlig for både casting og kostumer, visual effects & special effects, location, stunts, make-up og frisure.

MSG på LSD

I MSG-1 søger en populær guru (!) at rense samfundet for narkomisbrug og kvindeundertrykkelse, men møder modstand fra systemets mørkemænd. I MSG-3 har plottet en mere syret twist. Her spiller gurun en middelalderkriger, der kæmper for sit land og sine kvinders ære, og til sidst rejser frem til det 21. århundrede, hvor han tager kampen op mod invaderende hi-tech aliens, som han besejrer med sværdet i hånd.

Alle film er en skamløs hyldest til gurun. Som én anmelder skrev: "Guruji sings a love song. To himself. As in, he gazes into the eyes of his own mirror image and croons romantic lyrics. Praise be".

Intet lys under en skæppe

Og Rahim Singh sætter ikke sit lys under en skæppe. Hans glitrende tøjstil og prangende smykker har givet ham tilnavnet "Rockstar Baba" og "Guru of Bling", og det var heller ikke just den store ydmyghed, der hang over Rahim Singh, da han i fredags tog ind til byen Panchkula for at modtage sin dom. Han kom anstigende i en kortege på godt 100 biler, mens 100.000 af hans tilhængere flokkedes om domhuset. Politiet oprettede

vejspærringer, sendte helikoptere i luften og lukkede ned for mobilnet og kabel-tv. Men forgæves.

Da Gurmeet Ram Rahim blev kendt skyldig i voldtægt af to kvindelige disciple i 2002, gik tilhængerne amok og brændte offentlige bygninger ned. Politiet svarede igen med tåregas og vandkanoner, militæret blev sat ind og tre byer erklæret i undtagelsestilstand. I nærliggende Delhi blev der udstedt forbud mod store forsamlinger. I alt 38 omkom i weekendens uroligheder, mens 250 blev såret og cirka 1.000 anholdt.

Vrede sikher, skuffede eunukker og en død journalist

Voldtægtssagen er blot én af mange sigtelser, der hænger over gurun. Han er sigtet for mord på en journalist, der blev skudt i 2002, angiveligt fordi han skrev kritiske artikler om bevægelsen, samt kastration af op mod 400 mandlige tilhængere, som blevet lovet, at Gud ville åbenbare sig for dem efter indgrebet. Den sag blev rejst af skuffede eunukker. Derudover efterforsker politiet nu yderligere 50 voldtægtsanklager, der dukkede op under retssagen.

Endelig lagde gurun sig ud med sikherne, der udgør flertallet i Punjab, da han i fuld offentlig iførte sig gevandter, der mindede om sikhernes tiende guru, Gobind Singh. Hændelsen førte til beskyldninger om blasfemi og sammenstød mellem sikher og medlemmer af hans bevægelse, Dera Sacha Sauda (DSS).

Hengivenhed & håndgribelighed

Alligevel – og på trods af at DSS prædiker troskab, tolerance og seksuel afholdenhed – står menigheden bag deres guru. En del af troskaben handler om Bhakti, den traditionelle hengivenhed, som hersker mellem guru og discipel i Indien. Mange af følgerne mener, at Rahim Singh er en guddommelig inkarnation.

Men den religiøse hengivenhed er tæt knyttet med mere jordnære behov. Mange håber, at guruens guddommelige kraft kan opfylde

specifikke ønsker: at man føder en søn, får et job eller finder en kone. Ofte er kvinderne de mest ivrige disciple, da sekterne bekæmper alkohol- og narkomisbrug, som er et massivt problem i Punjab (se [Flyvende Punjab](#)). Måske guruens formaninger kan bringe deres mænd på bedre tanker.

Sekternes land

DSS er blot en af flere tusinde små og store dera, der ligger spredt over Nordindien, især i Punjab og Haryana. En dera er en religiøs bosættelse eller organisation, der anføres af en guru. Mange af dem, herunder DSS, hæver sig over de traditionelle religiøse brudflader. Guruen tilbyder en supplerende religiøs praksis eller identitet, som ikke udvisker disciplenes oprindelige religiøse udgangspunkt. Man kan sagtens være praktiserende sikh, hindu eller muslim, og stræbe efter guruens velsignelse. Meget passende er DSS logo et 1-tal med et kors, en halvmåne og et Om-tegn.

De største sekter er ekstremt velhavende og drives som moderne virksomheder. De nyder godt af gavmilde bidrag fra velhavende støtter og en lovgivning, der tilgodeser religiøse bevægelser, herunder fordelagtige skatteregler. Ramin Singhs årlige indtægt anslås at være 60 millioner kroner, blandt andet fra hans film og musikproduktion. Hans "Love Charger" album har solgt i over 10 millioner eksemplarer. Vigtigere endnu, råder DSS over store landområder, en kæde af benzintanke og indkøbscentre og et enkelt hospital.

Samtidig er mange af sekterne ombejlet af politikere, der søger guruernes anerkendelse (og ikke mindst, de stemmer, de kan bidrage med på valgdagen). Når den folkevalgte så tiltræder sit embede går tjenesterne den anden vej. Det er en mekaniske, som især Rahim Singhs har benyttet sig af. Han har støttet både Kongrespartiet og det hindunationale BJP. Af samme grund lå han i 2015 på en 96. plads over de 100 mest indflydelsesrige indere.

Nissen følger med

Sekternes store velstand står i skarp kontrast til medlemmernes fattigdom. Hovedparten af tilhængerne kommer fra de laveste sociale lag, typisk kasteløse sikher, der i sin tid konverterede til sikhisme i håbet om at undslippe hinduismens kastesystem. I teorien er der ingen kastesystem blandt sikherne, de bærer alle samme efternavn – Singh (løve) og Kaur (prinsesse) – for netop at udviske menighedens katebaggrund.

Alligevel mødte de kasteløse konvertitter samme sociale strukturer i deres ny religion, det var stadig de dominerende (Jat) kaster, der sad på magten. De ejede jorden og styrede samfundet og gør det stadig i dag. Det samme gør sig i øvrigt gældende for de kristne kasteløse (se [Nissen følger altid med](#)). En del lavkaster og kasteløse søgte derfor over i uafhængige sekter i håbet om at viske tavlen ren på ny. Således får alle disciple i DSS et nyt efternavn, Insan ("menneske"). Bevægelsen ønsker – i princippet – at komme kastesystemet til livs.

At Ramin Singh og de øvrige guruer typisk kommer fra de højere kaster, er en vedvarende ironi, som dog nulstilles af sekternes gerninger. DSS udfører socialt arbejde, uddeler mad og medicin blandt de fattige og hjælper medlemmerne i deres møde med statsmagten – gode kontakter virker blødgørende på de indiske skrankepaver. DSS – og de øvrige sekter – giver deres medlemmer en base af tilhør og tryghed, og en magtfuld allieret i et land, hvor relationer er afgørende.

Et vidnesbyrd om et Indien i forandring

Og netop derfor er sekterne i vækst i Indien. De tilbyder et holdepunkt i en verden, som er præget af større usikkerhed og ulighed. Mange af tilhængerne har ikke nydt godt af Indiens store økonomiske vækst de seneste 25 år, de oplever kun vækstens skyggesider: Overfyldte byer, højere priser, mere forurening og en hårdere kamp på ressourcerne. Bønder og

småhandlende er pressede og føler sig svigtede af de traditionelle ledere, politiske og religiøse. Weekendens voldsomme uroligheder bør ses i det lys. Demonstranterne var næppe alle tilhængere af DSS, mange var blot generelt utilfredse.

Og derfor er historien om Rockstar Baba historien om et Indien i forandring: om social og økonomisk opbrud, om voksende materialisme og en accept af guruer, der ikke længere er asketiske, og – ikke mindst – en større fokus på kvinders kår, som den hårde strafferamme afspejler.

Det er dog tvivlsomt om gurun kommer til at sidde i samtlige 20 år, med hans magt og politiske kontakter bliver han bliver sandsynligvis løsladt på kaution om få år. Indtil da kan han bruge tiden på at gense sin nyeste film. Den udkom i maj og handler om en lærer, der rusker op i en forfalden landsby. Også den blev hånet af anmelderkorpset, men hvad gør det, når man er den største af alle stjerner?

For mere om den historisk-sociologiske vinkel:

28.08.2017: [Swarajya](#)

27.08.2017: [The Wire](#)

Et stykke af “Brudstykker”

“Brudstykker af det moderne Indien” er nu i handel og kan købes hos Forlaget Univers og på diverse [netportaler](#). Hér får I indledningen...

Tirsdag den 31. juli 2012 kl. 13.02 gik lyset ud i Indien. Med ét stod over 600 millioner mennesker uden strøm, halvdelen af landets befolkning. Kyniske røster påpegede, at skaden nu ikke var så stor, for 200 millioner af dem havde alligevel aldrig haft strøm, så de gik ikke glip af noget. Men i Delhi hobede bilkøerne sig op foran døde trafiklys. Byens nye metro gik i stå langt under jorden, og ude på landet stod hundredvis af intercitytoge strandet på skinner i bagende varme. Først efter et par dage vendte normaliteten tilbage.

Det var en svag monsun, der trak stikket ud på Indien. Bønderne pumpede store mængder vand ud på markerne for at sikre deres afgrøder, og det førte til en overbelastning af elnettet. Kraftværkerne lukkede automatisk ned og sendte belastningen videre i systemet, og det startede en kædereaktion hen over Nordindien, der førte til historiens største mørklægning.

Den menige inder handlede prisværdigt, der var nærmest ingen tilfælde af vold og plyndring, da mørket lagde sig over storbyerne. Mindre ædelt handlede landets politikere og embedsmænd, de havde alle travlt med at fralægge sig ansvaret og nedtone situationens alvor. Formanden for *Power Grid Corporation*, det statslige elnet, manede til besindighed og udtalte, at "dette ikke er en ny situation for os ... Landet ligger trygt i vores hænder". Samtidig gennemførte regeringen en planlagt ministerrokade og forfremmede den ansvarlige energiminister til indenrigsminister. I sin afskedssalut karakteriserede han sin egen præstation som værende "fremragende", mens hans afløser bemærkede, at Indien havde "verdens største og bedste elnet".

Befolkningen skummede af vrede, især over for ministeren og det statslige forsyningsnet, men i virkeligheden var hele værdikæden plaget af problemer; fra det statsejede mineselskab, der gravede kullet op, til *State Railway of*

India, der stod for fragten, og de mange kraftværker, der producerede strømmen. Borgerne selv var heller ikke uden skyld, de lænsede nettet med ulovlige kabler eller betalte teknikere for at manipulere deres aflæsere. Det skønnes, at 40 % af Indiens strømproduktion forsvinder ud i det blå. De mange elmastere med sammenfiltrede ledninger, som man ser over hele Indien, står som et monument over det store el-tyveri.

Sorte Tirsdag er dybest set historien om 50 års forfejlet planøkonomi, tunge statsmonopoler, manglende investeringer og politisk indblanding i den daglige drift. Strømmen sælges til langt under markedsprisen til udvalgte valgsegmenter, i 2012 var det bønderne, der fik lov til at pumpe grundvandet op til nedsatte priser, så de kunne redde deres høst. Elselskaberne pådrages kroniske underskud og mangler kapital til at udbygge kapaciteten. Statsmagten træder til med bevillinger, som hurtigt forsvinder i tvivlsomme udliciteringer.

Egentlig var Sorte Tirsdag kun usædvanlig i kraft af sit omfang, for strømsvigt er en del af den nordindiske dagligdag. Fænomenet har endda fået sit eget navn: "Load shedding", som dækker over den systematiske afskæring af strøm til hele bydele og landområder, så netværket ikke overbelastes. I den forstand var det værste ved Sorte Tirsdag måske, at historien gik verden rundt og ramte inderne på deres nationale stolthed. En stor TV-kanal kørte et indslag med titlen: "Powerless Superpower: Are India's Superpower Dreams a Joke?" Men de manglende elforsyninger koster mere end blot såret forfængelighed, det lægger også en dæmper på den økonomiske udvikling, når produktionen står stille i hele og halve dage. Mange virksomheder (og privatpersoner) har investeret i egne dieselgeneratorer, som tændes i en kollektiv klagesang, når strømmen går. De største fabrikanter har brugt millioner på mindre kraftværker, som kan sikre deres samlebånd, og udenlandske investorer søger mod mere energistabile lande.

Alligevel, og trods de strukturelle udfordringer, er Indien i dag en af verdens hurtigst voksende økonomier og tiltrak i

2015 flere udenlandske investeringer end Kina og USA. Og Indiens succes er ikke kun drevet af private virksomheder, også regeringen og de ellers så udsældte offentlige virksomheder bidrager positivt til udviklingen. To måneder før Sorte Tirsdag besluttede den indiske regering at sende en rumsonde til Mars. Året efter gennemførte den indiske rumfartsorganisation ISRO missionen for kun en tiendedel af den pris, det kostede NASA. Endda i første forsøg, hvor Kina og Japan ramte forbi målet. Indiens vandring ind i det 21. århundrede er præget af både storhed og fald.

Denne bog handler om Indien i dag og de sociale, politiske og økonomiske forvandlinger, som har rullet ind over landet de seneste 25 år. Det er en historie, som fortjener at blive hørt, for Indien er godt på vej til at blive en global sværvægter, med verdens største demokrati og verdens største befolkning allerede i 2022 ifølge FN. Indien bliver en af de toneangivende nationer i det 21. århundrede.

Bogen er samtidig et opgør med den vante fortælling om Indien som et land, der enten er guddommeligt eller dæmonisk; indhyllet i orientalsk mystik med tilhørende yogier eller en fattig og forarmet nation, hvor kvinder og kasteløse lever i bestandig undertrykkelse. Med *Brudstykker af det moderne Indien* håber jeg at bringe en anden fortælling til torvs og bidrage til en skærpet interesse og mere nuanceret forståelse af Indien.

I *Kongrespartiets storhed & fald* sættes scenen historisk. Enhver forståelse af det moderne Indien starter hér, med det gamle frihedsparti, som bidrog med en vision om demokrati, pluralisme og den alfaderlige stat. Det er dén vision, som nu er under forvandling. *Bøndernes lod* handler om de flere hundrede millioner mennesker, der lever på landet, som bønder og daglejere. Alene deres store antal berettiger en fremtrædende plads i historien om Indien. I kapitlet *En klasse for sig* vender vi blikket mod bøndernes modpol, den forjættede middelklasse, som er toneangivende for det moderne Indien og

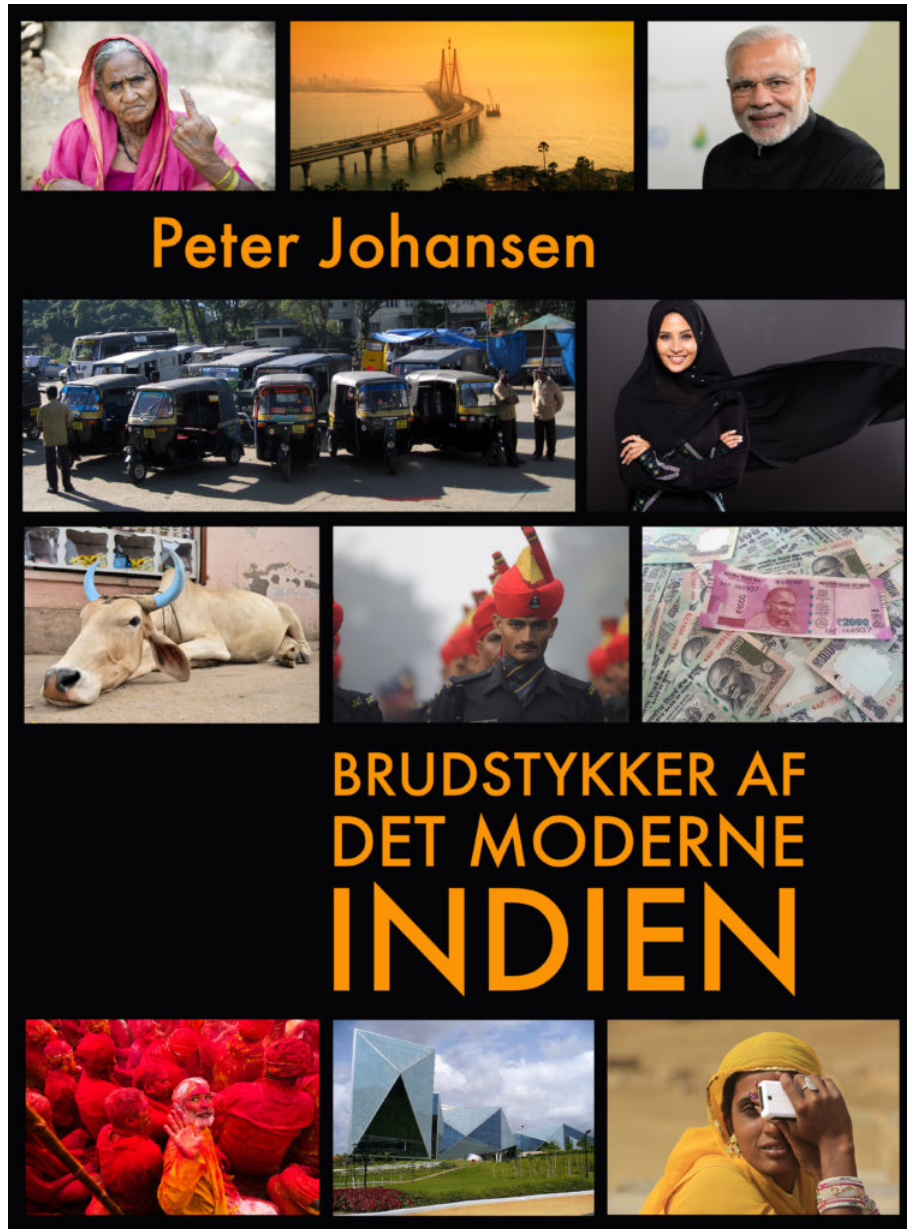
har erhvervslivets udelte opmærksomhed som følge af deres formodede købekraft.

To af kapitlerne – *Hardcore hindu* og *Modi: manden & magten* – omhandler den hindunationale bevægelse og den magtfulde statsminister Narendra Modi. Hindunationalismen er den vigtigste ideologiske strømning i Indien i dag, den repræsenterer et indædt opgør med Kongrespartiets enevælde og et forsøg på at skabe en ny og mere ekskluderende vision for den indiske nation. Yderligere to kapitler – *Kastekrigere* og *De knuste mennesker* – vedrører den anden store politiske strømning, der voksede ud af Kongrespartiets forfald, og måske den vigtigste sociale forvandling af Indien nogensinde: lavkasterne og de kasteløses politiske og økonomiske fremmarch.

India Inc. går bag om Indiens økonomiske liberalisering: Hvad bragte Indien på kanten af konkurs i 1991? Hvad skete der egentlig, da den indiske virketrang foldede sig ud? Og hvilke store udfordringer står indisk økonomi over for i dag? *Sociale slagsider* kaster lys på den almene sundhed og uddannelse, som kun i begrænset omfang har nydt godt af de seneste års liberale vinde. *Korruptionens svøbe* dykker ned i statsmagtens skyggesider og den evige korruption, men også det voksende folkelige krav om rene hænder og *good governance*. *Kvindekamp* løfter sløret for kvindernes kamp mod patriarkatet og deres stadig mere højlydte krav om ligestilling og medbestemmelse.

Egentlig kan de store forvændlinger ikke anskues isoleret, deres årsager og effekt står sjældent alene, men præger hinanden på kryds og tværs. Nye politiske strømninger handler ikke kun om rivalernes fald, men udspringer af sociale og økonomiske forandringer, som igen er betinget af historiske hændelser og rodfæstede strukturer som kastesystem og patriarki. Det er en udfordring at generalisere om hændelser for hele det mægtige land og dets mange befolkningsgrupper. Der vil altid være en undtagelse, der bryder harmonien. Jeg vil trække de store linjer, i ønsket om at de 11 brudstykker

ender som en sammenhængende og overskuelig mosaik for det moderne Indien.

Cover

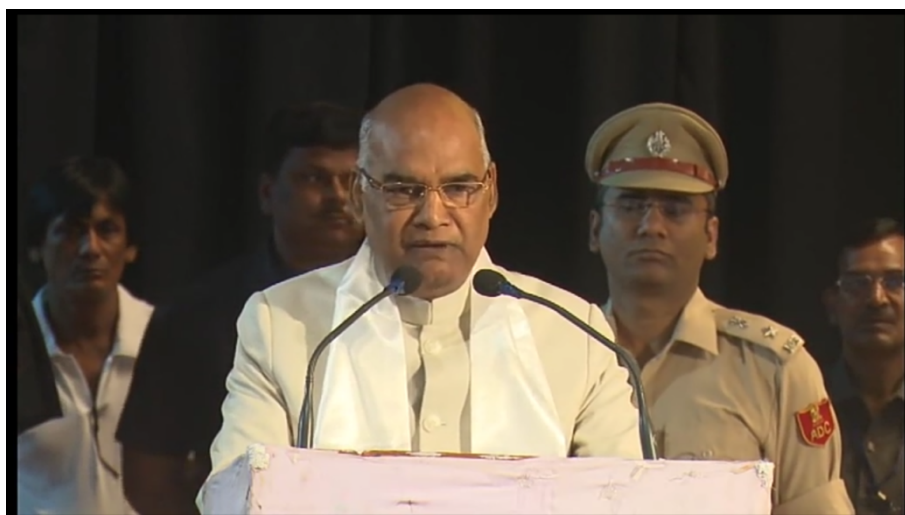
Det blev en kasteløs...

I dag tager Indien sin 14. præsident i ed, den kasteløse Ram Nath Kovind. Men landets 200 mio. kasteløse har næppe grund til at glæde sig, for præsidenten er en kransekagefigur og valget et politisk paradenummer. Vi stiller skarpt på det indiske præsidentembede og det politiske spil bag kulissen.

Præsidentkandidater fra Indiens mere undertrykte lag er åbenbart in vogue i år. Ram Nath Kovinds eneste modstander, Meira Kumar, var også kasteløs og tilmed kvinde. Hun blev lanceret af oppositionen to dage efter at den hindunationale regering gav Ram Nath Kovind sin velsignelse. Et kasteløs udspil kræver åbenbart et kasteløs modspil, og gerne en spardame, der kan slå knægten. Havde regeringens kandidat været en hardcore hindunationalist, ville oppositionen sandsynligvis have svaret igen med en stærk sekulær profil.

Pomp & pragt

Når dét er sagt, er begge kandidater fint kvalificerede til posten. Meira Kumar er en garvet politiker; 5-gange folkevalgt for Kongrespartiet, tidligere socialminister og Indiens første kvindelige parlamentsformand. Ram Nath Kovind er tidligere guvernør for delstaten Bihar, højesteretssagfører og en tro hindunational væbner.

Ram Nath Kovind

Alligevel har det især været de to kandidaters kasteløse adkomst, der fyldte i debatten, for en ny præsident er en symbolladet affære – ren fanfare og trompetmusik. På papiret er der tale om landets højeste embede. Præsidenten er statens formelle overhoved, øverstkommanderende for de væbnede styrker og har bolig i det imponante *Rastrapati Bhawan*, den tidligere britiske vicekonges bolig (der den gang hed *Viceregal Lodge*) – se billede ovenfor.

Yes, Primeminister

Men trods pomp og pragt kan den indiske præsident bedst sammenlignes med en konstitutionel monark, der nok skal godkende alle love før de træder i kraft, men ikke har ret til indsigelser, med mindre loven bryder forfatningen. Det stod klart allerede i 1951, da Indiens første præsident Rajendra Prasad kun ønskede at underskrive de love, som han var enig med.

Statsminister Nehru gik til højesteret og fik medhold: Indien var et parlamentarisk demokrati med en stærk statsminister og en svag præsident. Præsidentembedet repræsenterede først og fremmest et symbolsk opgør med kolonimagten; inderne ønskede ikke den britiske dronning som formelt overhoved – som tilfældet var i Australien, New Zealand og Canada – de skulle være en selvstændig republik, og dét krævede en præsident.

En kompliceret proces

Af samme grund vælges præsidenten ikke af folket, men af et valgkollegium, som består af landets 4.896 parlamentarikere: 4.120 folkevalgte fra de 31 delstatsparlamerter og 776 fra de to nationale forsamlinger i Delhi (hhv. 543 fra underhuset og 233 fra overhuset).

Til sammen råder de over 1.098.903 point fordelt ligeligt mellem de to grupper. De folkevalgte fra Delhi råder hver over

708 stemmer mens de regionale politikernes indflydelse vægtes ud fra befolkningstallet i deres delstat (baseret på folketællingen fra 1971 (!)). Således råder parlamentarikere fra den folkerige delstat Uttar Pradesh over 208 stemmer, mens deres kolleger i lille Sikkim kun har otte stemmer hver.

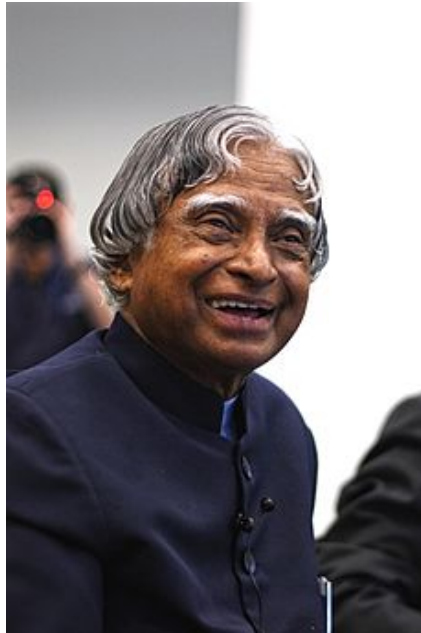
Som et ekstra kuriosum indførte valgkommissionen i år specialtuscher med løbenummer og lilla blæk, som blev udleveret til medlemmerne af valgkollegiet. Kun stemmesedler markeret med disse tuscher var gyldige. Hensigten var at værne om vælgernes anonymitet og sikre en større autonomi i stemmeboksen, men valget forløb uden slinger i valsen. Ram Nath Kovind vandt en sikker sejr. De indiske parlamentarikere stemte som anvist af deres partileder.

Lige dele værdighed og grønne hoser

Derfor er det mest interessante ved præsidentvalget ikke så meget hvem, der vinder, men hvem der udnævnes til kandidat. På den ene side skal præsidenten udstråle en behørig værdighed, hvorfor en lang politisk karriere ikke altid er en fordel – indisk politik er en smudsig affære. En del præsidenter hentes fra det "civile liv", hvor de har udmærket sig som forskere eller på den internationale scene.

På den anden side er præsidentvalget et godt tidspunkt at pryde sig med symbolske fjer. Det er nu politikerne kan score nogle billige point blandt de mere oversete grupper uden det forpligter. Således har Indien haft tre muslimske præsidenter, en sikh, en kvinde og en kasteløs (K. R. Narayanan, 1997-2002).

Den mest ideelle præsident var nok Abdul Kalam (2002-2007), der på én gang var muslim, folkelig, atomfysiker og den drivende kraft bag Indiens atombombeprogram. Han kombinerede alle kriterier.

Abdul Kalam

Kasteløs vs. kasteløs

Og det bringer os tilbage til præsidentvalget 2017, som i høj grad afspejler kampen om de kasteløse vælgere. Traditionelt har de stemt på Kongrespartiet eller lavkastepartiet BSP, men det politiske landskab er i forandring, og det hindunationale parti BJP så gerne, at en større andel af de kasteløse vælgere – som udgør 16% af befolkningen – stemte på dem. Men de to parter udgør et umage par.

Dels bliver BJP anskuet som et højkasteparti, der ønsker at fastholde den hinduistiske samfundsorden med de kasteløse på bunden. Den kasteløse frihedshelt Ambedkar foragtede hinduismen og konverterede til buddhismen kort før sin død. Dels har den skærpede kamp om den hellige ko haft svære konsekvenser for kasteløse, som er stærkt repræsenteret i læderindustrien. Regeringen har strammet loven ift. slagting af køer og rabiater hindunationale selvtægtsgrupper – de såkaldte "kovogtere" – har angrebet både muslimer og kasteløse, som har svaret igen med massive fælles protester (se bl.a. indlæg, [Kampen om den hellige ko](#)).

Om det lykkedes den ny præsident at give hindunationalisterne et bedre image blandt de kasteløse må tiden vise. Det eneste,

der synes sikkert er, at kastesystemet stadig lever og ånder i indisk politik. Det gamle ordspil "In India you don't caste your vote. You vote you caste" har ikke helt mistet sin glød.

Photo credits: Shutterstock.com og Wikipedia Commons for Kovind og Kalam.

For gode artikler på dansk og norsk om de indiske præsidenter, se:

[Fokusindia.no](http://fokusindia.no), 24.04.2012

[Fokusindia.no](http://fokusindia.no), 15.06.2017

From India with Love

I dag, den 21. juni, afvikles den årlige internationale yogadag med FN's velsignelse. Over hele verden udfører tusindvis af yogaudøvere deres positurer; på den kinesiske mur, ved Eiffeltårnet og London Eye. Det var den indiske statsminister Modi, der i en tale til FN's generalforsamling i 2014 lancerede forslaget om en yogadag, og siden har han arbejdet ihærdigt for dens udbredelse. Hvorfor?

At yogamåtterne i år rulles ud på den kinesiske mur, må i høj grad tilskrives statsminister Modis flid og geniale sans for PR og kommunikation. I 2015 tonede han frem som yogalærer på hjemmesiden Wiebo, den kinesiske udgave af Twitter, med daglige tweets om yogaens gavnlige effekter og grundige instrukser i hvordan man udførte diverse yogapositioner. Modi

dyrker yoga hver dag, og har gjort det i årevis. Samtidig sørgede han for, at den indiske ambassade i Beijing lancerede en lind strøm af yogakonferencer over hele landet, og tog kontakt til lokale yogaklubber.

Aktiv diplomati

Siden har indiske ambassader været på spil over hele verden, fra Holland til Trinidad & Tobago. I Danmark afholdte de et yogatræf i Kongens Have i søndags, og uddelte T-shirts og yogamåtter til de fremmødte. Indsatsen har båret frugt. Den internationale yogadag forventes i år at blive markeret i mere end 180 lande.

Men det er i Indien, at dagen fejres med den største ildhu. På den første internationale yogadag i 2015 gennemførte Modi 21 asanas (yogapositioner) foran 35.984 deltagere. Begivenheden fandt sted på Rajpath, Delhis mest prangende boulevard, og blev optaget i Guinness Rekordbog som verdens største yogalektion. Siden er festen kun blevet større.

De seneste par dage har indiske medier bragt yoga-billeder fra de fjerneste egne af landet: Fra et indisk hangarskib, hvor flydækket er plettet af yogamåtter, til den iskolde Siachen-gletcher i Kashmir, hvor hvidklædte soldater iført snebriller dyrker yoga i geled. Selv er Modi taget til Lucknow i Uttar Pradesh, hvor han sammen med den nyvalgte hindunationale delstatsleder, Yogi (!) Adiyath, dyrker yoga med 51.000 deltagere.

Mere end harmoni

Da Modi i 2014 lancerede tanken om en yogadag i FN-regi, fokuserede han især på yogaens gavnlige effekter på krop og sjæl. Men det handler næppe kun om holisme og harmoni, for yogaen har historiske forbindelser til den hindunationale bevægelse og deres kamp for at genskabe Indien som en hinduistisk nation. Når den hindunationale bevægelse RSS – som også Modi er medlem af – udfører yoga i forbindelse med deres

daglige halvmilitære morgengymnastik, er der tale om en historisk tradition, der går helt tilbage til 1800-tallets socialdarwinistiske strømninger og nationalstatens fremkomst i Europa: Motion er en patriotisk fordring, for kun det stærke folk har ret til en nation, og en stærk nation kræver et stærkt legeme. Hindunationalisterne er grundlæggende enige.

Det var i den ånd, at yogaen i starten af det 20. århundrede blev relanceret som den "indiske" vej til styrke og sundhed, men samtidig blev den gamle indiske tradition iblandet vestlig bodybuilding og skandinavisk gymnastik, herunder Niels Bukhs "primitive gymnastik" fra Ollerup højskole på Fyn (se i øvrigt Mark Singletons værk "Yoga Body" fra Oxford University Press samt indlæg: [Yoga som kampsport](#)).

I 1920'erne, da frihedskampen tog fart, blev yogaklubber arnested for oprør mod den britiske kolonimagt, og frihedskæmpere rejste rundt forklædt som yogier. Ønsket om væbnet oprør havde særlig opbakning blandt hindunationale kræfter, som foragtede Kongresbevægelsens strategi for pacifisme og civil ulydighed udtænkt af Mahatma Gandhi.

Delte meninger i Hindustan

Og det bringer os tilbage til nutiden, hvor mange af Modis politiske modstandere frygter, at denne hyldest til yoga blot er et led i en større hinduficering af det indiske samfund. Muslimske grupperinger har klaget over, at de føler sig presset til at udsige hinduistiske mantraer, og visse lavkastepartier – som netop henter stemmer fra muslimerne – har boykottet festlighederne. Men oppositionen befinder sig i en svær situation, for kritik af yoga – med sine dybe indiske rødder og mange gavnlige effekter – kan nemt fremstilles som både småligt og u-indisk. Samtidig bidrager den globale yoga-hyldest til hinduistisk stolthed og national selvforståelse, hvilket styrker Modis hindunationale parti BJP.

Men også på et dybere ideologisk plan kan Modis yogakampagne

læses ind i en større hindunational selvforståelse, hvor Indien – i kraft af dets filosofiske overlegenhed og ældgamle spirituelle visdom – indtager en særlig plads i den globale verdensorden. Et væsentligt element heri er visionen om "integreret humanisme", der udstikker retningslinjerne for det hinduistiske idealsamfund som alternativ til Vestens kapitalisme og socialisme.

Indisk soft power

Den integrerede humanisme stræber mod et samfund, der bygger på lokal forankring, selvforsyning og bæredygtighed, et samfund hvor borgeren indgår kollektivet og følger sin pligt over for fællesskabet. Således – mener hindunationalisterne – har hinduismen i årtusinder hyldet holistiske og økologiske værdier, som Vesten først har fået farten af inden for de seneste årtier.

Yoga er uden tvivl det mest potente eksempel på indisk *soft power*; en ældgammel kulturarv, der er kendt og praktiseret over hele verden. Men yogaen er kun en del af en samlet pakke, der også omfatter Ayurveda, Transcendental Meditation og et galleri af guruer, der udbreder en blid hinduisme, tilpasset vestlige ganer. I det lys afspejler den internationale yogadag et nyt selvbevidst Indien, der ønsker at manifestere sig på den globale scene, ikke kun økonomisk, men også kulturelt.

Jeg, en kvinde, kan udrette hvad som helst

En indisk TV-serie lanceret af en NGO, og baseret på feltarbejde i landsbyerne, er blevet verdens mest sete, med et publikum på over 400 millioner mennesker. "Jeg, en kvinde, kan

udrette hvad som helst” handler om en kvindelig mønsterbryder, der går til kamp mod hustruvold, syreangreb og kønsselektive aborter. Seriens succes vidner om grundlæggende forandringer i Indien.

Scenen sættes hurtigt i første afsnit. Vi befinder os i landsbyen Pratappur og introduceres til familien Mathur: Patriarken, en pensioneret professor, læser aviser dagen lang. Den gode mor pudser bronzekander og er mild og god. Den barske tante Vimla hakker løg og er frygtet af alle, undtagen af lillesøster Preetha, der har kurs mod universitetet. Endelig har vi den tyranniske søn og den kuede svigerdatter – fast inventar i de fleste indiske film.

Det er hér dramaet starter. Svigerdatteren har låst sin mands smøge ind i et skab og nægter at give ham nøglen. Manden bliver truende, børnene græder og konen bøjer sig. Herefter klipper vi over til et helt andet univers: Mumbai, hvor storesøster Sneha shopper rundt i et indkøbscenter, mens hendes mand halser efter med favnen fuld af pakker. Det er Sneha, som er seriens heltinde og hovedperson.

En kvinde ser rødt

Sneha arbejder som læge på et smart hospital i storbyen, men vender tilbage til Pratappur, da hendes svigerinde dør under en abort i tredje trimester. Hun bar rundt på en datter som hendes mand ønskede fjernet. Sneha forlader sin lukrative praksis, bliver landsbylæge, og kommer i nærkontakt med patriarkatet og den barske virkelighed, som mange indiske kvinder lever under på landet. Sneha går til kamp for udvikling og oplysning.

Første sæson af serien *Main Kuch Bhi Kar Sakti Hoon* blev lanceret i 2014, uden de store forventninger. Serien var egentlig tænkt som folkeoplysning med tilhørende hotline, og producenterne forventede 250 opkald om dagen. Men i løbet af den første time fik de 7.000 opkald og efter to timer brød

linjen sammen. I løbet af første sæson ringede 1.4 millioner indere ind med spørgsmål og feedback. Serien havde tydeligvis ramt en nerve i befolkningen, og har siden gået sin sejrsgang. Den er blevet oversat til 13 indiske sprog, sendes i primetime over hele landet og har givet det gamle statsmonopol Doordashan en uvant føring på seertal. Senest er den blevet omdannet til et radiospil.

TV-pædagogik

Folkeoplysningen synes at bære frugt. I løbet af første sæson steg andelen af kvindelige seere, der mente at tidlige ægteskaber var livstruende for de berørte kvinder og deres børn, fra 25 % til 40 %. Hos mændene, steg andelen fra 2 % til 30 %. Tilsvarende faldt andelen af seere, som mente at det var i orden at tæve kvinder, der var mistænkt utroskab, med 30 % blandt kvinder og 22 % blandt mænd.

Men udviklingen kan næppe tilskrives TV-serien alene. De positive tendenser udspringer af årtiers forbedringer af kvinders kår, ansporet af statslige programmer og tusindvis af NGO'ers møjsommelige arbejde. Indiske kvinder er sundere, bedre uddannet og mere økonomisk uafhængige end nogensinde før, en udvikling som dokumenteres med al tydelighed i den store NFHS-analyse, hvis landsdækkende resultater blev offentliggjort den 1. marts 2017 (se også indlæg fra januar 2016, [En lille stille rapport med stor betydning](#), hvor de første resultater blev offentliggjort).

Det lange seje træk

På 10 år, fra 2006 til 2016, er andelen af kvinder, som kan læse og skrive steget fra 55 % til 68 %, mens andelen, som gifter sig før deres 18-år er faldet fra 47 % til 27 % – en markant udvikling, som dog også vidner om et graverende dårligt udgangspunkt. Resultatet er et fald i den gennemsnitlige fødselsrate fra 2,7 til 2,2 børn per kvinde (og yderligere ned fra 4 børn i 1990).

Også kvindesagsgrupper fører sig frem med større selvsikkerhed. I april 2016 fik en gruppe kvindelige aktivister rettens ord for, at de nu måtte betræde de helligste områder i en række hinduistiske templer, der før havde været lukket land for kvinder. For et par uger siden afsluttede den Indiens højesteret en høring, der kan ende med en afskaffelse af sharia-baseret familieret, som mange af Indiens muslimske kvinder stadig er underkastet (se indlæg: [Jeg vil skilles. Jeg vil skilles. Jeg vil skilles](#)). Endelig får voldtægter og kvindemishandling mere omtale i medierne, og historierne skaber større harme end nogensinde før.

Tabuer står for fald, og andre hænger ved

TV-serien skal derfor ses i forhold til en større tendens, som den selv bidrager positivt til. I flere landsbyer er der opstået SNEHA-klubber, hvor kvinder mødes og diskuterer uddannelse, sundhed og hustruvold, og i februar 2017 lancerede det indiske sundhedsministerium en kampagne for seksualoplysning af landsbyens unge – i samme ånd, og med samme metoder, som vores heltinde Sneha gjorde det i landsbyen Pratappur.

Samtidig sætter TV-serien nye standarder for, hvad der kan tales om på TV. Indien er generelt tynget af konservatisme og seksuel blufærdighed, men Sneha holder sig ikke tilbage: Hendes patienter – og dermed 400 millioner indere – bliver belært om kondomer, menstruation og onani. I det lys kan serien ses som et pejlemærke for tidens tabuer. Nogen står for fald, andre bliver hængende. Homoseksualitet og sex før ægteskab er stadig tys-tys på lægekantoret. Men hvem ved... måske kommer det i en senere sæson.

Se også indslag på:

06.06.2017: [P1 Morgen](#)

02.06.2017: [Radio 24-syv](#)